

Hyresgästföreningens klimatarbete presentation PRO 2020-11-25

Bild 1 Hyresgästföreningen skalar upp!

Klimatfrågan blir allt mer akut. Det handlar om allas vår framtid. Hyresgästföreningen har arbetat med ekologisk hållbarhet och klimatfrågan i flera år men tar nu ett mer samlat grepp samtidigt som vi skalar upp.

- Hyresgästföreningen är partner i Allmännyttas Klimatinitiativ, delprojektet Klimatsmart boende. Hyresgästföreningen har utsett klimatambassadörer i varje region. Ambassadörerna ska uppmuntra och stötta klimatsmarta aktiviteter och verksamheter i våra bostadsområden, gärna med hyresgäster och miljövårdare i samverkan. Ska också vara förbindelselänken mellan Förbundet och de boende ute i våra områden.
- Hyresgästföreningen håller på att ta fram ett program klimatarbetet. I västra Sverige arbetar vi på ett regionalt ramverk för klimatarbetet samt en inspirationsfolder. Vi har också sajten www.ekologiskstadsdelmajorna.se

Bild 2 Ekologisk stadsdel Majorna – ett dialogprojekt 2008-2010

Det mest kända som Hyresgästföreningen västra Sverige gjort på klimatområdet är projekten Ekologisk stadsdel Majorna och Ekologisk stadsdel Majorna 2.0. Det första projektet var ett dialogprojekt där Kim Weinehammar på Hyresgästföreningen västra Göteborg var projektledare.

På olika sätt fick hyresgästerna i Majorna tycka till om vad de ville skulle göras – det var de som formulerade målområdena:

- Fler stadsnära odlingar och mötesplatser
- Mer och bättre lokal handel
- Fler cyklister och lugnare trafik
- Förändrat konsumtionsbeteende och möjlighet till återbruk och återvinning.

Projektet fick också några konkreta resultat som fortfarande är igång: Megaloppis i Majorna (se nedan), Cykelköket (lär dig laga och underhålla din egen cykel), Majornas bi-kooperativ samt Silverkällans Odlarkållektiv.

Bild 3 – Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 – ett boinflytandeprojekt i Majorna

Sedan var det dags att göra verkstad av de goda idéer som kommit upp under dialogprojektet. Resultatet blev projektet Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 2016 - 2018. Det var ett boinflytandeprojekt som finansierades med boinflytandemedel från allmännyttan i Göteborg. Projektledare var My Welther på Hyresgästföreningen västra Göteborg. Dessutom hade Hyresgästföreningen ett kortare delprojekt, Cykelstaden Majorna, där Gunvor Bergqvist var projektledare.

Bild 4 – Odlar där vi bor

En viktig del av projektet var stadsodling. De boende uppmuntrades att odla, antingen på den egna gården eller på gröna mötesplatser i stadsdelen. Bra aktivitet både för både unga och gamla. Skapar mötesplatser och gemenskap. Skapar trivsel. Lockar pollinatörer.

Silverkällans Odlarkollektiv startades redan under det första projektet. Kvarteret Silverkällan i Majorna fick besök av grisar från Stadsjord som effektivt bökade upp en gräsmatta. Grisarna blev mycket populära. Kollektivet är fortfarande igång. Under Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 skapades många fler odlingar på gårdar och på så kallade gröna mötesplatser i Majorna. Odlandet tillsammans på gröna mötesplatser sker genom odlarföreningar som har skötselavtal med Park- och Natur i Göteborgs Stad.

Hittills har fyra odlarföreningar med skötselavtal skapats i Majorna – Godhemsplatsen, Lugnet, Gråberget och Musikens hus.

Odlandet sker i pallkragar – ett önskemål från Park & Natur, eftersom pallkragar är enklare att flytta. Också allmännyttan använder sig gärna av pallkragar.

Men odling sker på många platser i vår region. Hyresgästföreningen har avtal med allmännyttiga Poseidon om gårdsföreningar. Många av dessa gårdsföreningar håller på just med odling. Allmännyttan spelar alltså en viktig del i hyresgästernas stadsodling.

Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 anordnade studiecirkel tillsammans med studieförbund – Tisdagsfika i Hyresgästföreningens lokal på Mariaplan 1. Först arrangerades studiecirkelarna tillsammans med ABF, det studieförbund som Hyresgästföreningen normalt arbetar. Senare anställdes en studievägledare av Majornas Samverkan som använde sig av ett annat studieförbund.

I Majorna startades också kompostering av matavfall i slutna träbehållare. Komposterna sköts av innehavaren av Kompostbutikerna på Såggatan. Odlarna kan hämta jord på Kompostbutikerna.

En annan typ av odling är biodling. Viktigt med pollinatörer. Majornas Bi-kooperativ skapades under det första projektet och håller numera till på Västra begravningsplatsen. Finns bikupor på fler ställen i staden, inspirerade av Majornas Bi-kooperativ. Vi vet att det finns biodling också i andra delar av regionen, som Varberg men har inte information om vilka som sköter dem.

Bild 5 Handla nära hemmet

I dag tar många bilen till köpcentra och köplador, vilket är ett problem på många sätt. Vi har allt att vinna på att den lokala handeln är livskraftig. Lokal handel skapar levande och tryggare stadsdelar, ger och färre och kortare transporter med färre utsläpp och mindre trängsel i trafiken.

Att kunna handla i närområdet är viktigt både för äldre och barnfamiljer.

Med förebild från utlandet skapade Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 den lokala valutan majorer. Valutan var tillgänglig under korta perioder. 100 majorer = 100 kronor. Ronny Bengtsson, ordföranden i västra Göteborg, agerade bank (Hyresgästföreningens lokal på Mariaplan 1 är en gammal banklokal med valv i källaren). Det gick att betala för majorer i ca 45 butiker, kaféer,

restauranger med mera i Majorna. Kul grej som skapade mycket uppmärksamhet kring vikten av lokal handel.

Bild 6 Återbruka allt och dela mera

Dialogprojektet visade att de boende ville se ett förändrat konsumtionsbeteende och möjlighet till återbruk och återvinning.

Här har de bägge projekten gett upphov till flera mycket konkreta resultatet:

- Megaloppis i Majorna. Hålls alltid sista söndagen i maj. Första gången 2009, blev en jättesuccé från start. Bygger på att privatpersoner ställer upp loppisbord och själva städar upp efter sig. Megaloppis 2019 hade ca 50 000 besökare. Kräver mycket tid och resurser att arrangera – det som är dyrast är städning och röjning efteråt. Stort problem med att vi inte kan ta tillvara på allt som människor vill skänka efter loppisen. Men loppis kan arrangeras i olika storlekar.
- Folkkök på Aktivitetshuset i Majorna. Syftet är minska matsvinnet från butiker och samtidigt skapa en mötesplats där vi äter gott tillsammans. Svinmat hämtas från matbutiker med hjälp av en lastcykel. Middagar lagas av volontärer under ledning av professionell kock. Gästerna betalar en billig penning för att få äta. Efteråt tar alla tillvara på sin egen disk. Kostar en del, framför allt kostnaden för lön till kocken. Eftersom middagarna görs av svinmat och man därför inte vet vad som kommer levereras har man bedömt det vara nödvändigt att anlita en professionell kock. Vidare behövs lokal med kök samt volontärer.
- Fixoteket Majorna. Startades i fyra stadsdelar i Göteborg. Fixoteket i Majorna drog igång 2018 på Slottsskogsgatan. I fixoteken kunde boende låna, laga, byta & bygga. I Fixoteket Majorna fanns också en återvinningscentral. Allmännyttan stöttade. Fungerade bra. Men när projektet och pengarna tog slut blev det besvärligt för Fixoteket Majorna. Drivs nu som en ideell förening och är väldigt beroende av eldsjälar.
- Leksaksbiblioteket- slogan: lek giftfritt och jämställt. Ligger på Slottsskogsgatan. Det enda i sitt slag i Sverige – konceptet är väldigt populärt i Europa. Finansieras med medel från Allmänna arvsfonden. Har anställda. Boende skaffar lånekort och betalar antingen med pengar eller arbete. Skalbart. Finns PP, folder är på väg. www.leksaksbiblioteket.se
- Remake & redesign- lär dig hur. Projektet arrangerade workshops där deltagarna lärde sig hur de syr om gammalt till nytt.

Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 samarbetade också med föreningen Solidariskt kylskåp (Solikyl) som hade och har ett kylskåp på Fixoteket i Majorna. Solikyl finns i andra delar av Göteborg också. Tar tillvara på svinmat som delas ut gratis. www.solikyl.se

Bild 7 Cykelstaden Majorna - ett delprojekt under ESM 2.0.

De boende ville ha en trygg trafikmiljö med färre bilar och fler cyklar. Cykelstaden Majorna utgick från ett barnperspektiv – det som är en säker trafikmiljö för barn är en säker trafikmiljö för alla.

- Trafikvandringar i stadsdelen utfördes, både för gångtrafikanter och för cyklister – och en permobil.
- Ett medborgarförslag lades: Max 30 km i hela Majorna. Gick inte igenom.
- Bra och säker cykelparkering. Cykelparkering stort problem på många platser – trånga cykelrum, stölder. Tog fram en handbok för cykelparkering. Tillsammans med Familjebostäder tog man fram trivselregler för cykelparkering. Familjebostäder testade säker cykelparkering i två av sina fastigheter.
- Lastcykelpool. Skapades redan under det första projektet. 2008-2010. Fungerade inte riktigt – kräver eldsjäl, dessutom risk för stölder. Under nya projektet gjordes en nystart med Lokala hyresgästföreningen Slottsälvens lådcykelpool. Hyresgästföreningen västra Göteborg (stadsdelsförening för Majorna – Masthugget) äger cykeln.

Framtida mål: fler cykelbanor, elbils- och cykelpoler.

Bild 8 Hållbara Hammarkullen

Hyresgästföreningen arbetar med ekologisk hållbarhet och klimat också i andra delar av staden. Ett projekt är Hållbara Hammarkullen.

Initiativet kom från Lokala hyresgästföreningen Bredfjällsgatan Gropens gård.

Är ett boinflytandeprojekt – projektet finansieras av så kallade boinflytandemedel från Bostadsbolaget och genomförs med Bostadsbolaget och Hyresgästföreningen i samverkan.

Hållbara Hammarkullen skulle arrangerat Tisdagsfika under hösten, ett koncept som använts flitigt i projektet Ekologisk stadsdel Majorna 2.0. Uppskjutet på grund av pandemin.

Önskat fokus: avfallshantering, återbruk & cykling.

Hållbara Hammarkullen handlar inte bara om ekologisk hållbarhet. Projektet har bland annat tagit fram den så kallade Hammarkullemodellen, en modell för att lyfta en utsatt stadsdel i samverkan med hyresgäster och civilsamhälle. Är ett alternativ till Gårdstensmodellen. Rapport är på gång – i den medverkar dock inte allmännyttan.

Bild 9 Vem vill bli miljönär?

Kunskap om och intresse för klimatfrågan kan skapas på många sätt. På Gärdsåsdagen 2011 i Bergsjön anordnades tävlingen "Vem vill bli miljönär? Markus Lundberg, energirådgivare vid Konsument Göteborg, ställde kluriga frågor till de tävlande barnen.

Bild 10 Nu vill vi sprida våra idéer och verksamheter vidare

Vi vill göra detta i samverkan med andra.

Många av verksamheterna från Ekologisk stadsdel Majorna 2.0 är skalbara verksamheter och kan anpassas till lokala förhållanden och till hur stort man vill göra det. Det finns en inspirationsfolder från projektet som kan inspirera till en folder som inte är bunden till Majorna.

Vill öka kunskapen om klimatfrågan och ge handlingsalternativ.

Vi vill förmedla att det aldrig är för sent!

Bild 11 Tack för er tid!

Marie Lindén och Maria Ilves, Hyresgästföreningens klimatambassadörer i västra Sverige.